

Στην αυλή της Γης

Η σελίδα αυτή ετοιμάζεται από το Κέντρο Μελετών και Έρευνας ΑΚΤΗ. Για το φύλλο αυτό συνεργάστηκαν η Ξένια Ι. Λοϊζίδου, πολιτικός μηχανικός/ακτομηχανικός, ο Μιχάλης Ι. Λοϊζίδης, χημικός μηχανικός - μηχανικός Περιβάλλοντος και η Κυριακή Δημητρίου, υπεύθυνη προγραμμάτων της ΑΚΤΗΣ, συντονίστρια του προγράμματος εργασιακής εμπειρίας ΑΡΤΟΝΑΥΤΗΣ, που υλοποιείται με τη συνεργασία της ΑΚΤΗΣ και της EuroLife. Για τις απόψεις/σκόλια/εισηγήσεις σας στο akti@akti.org.cy, www.akti.org.cy

Παράδοση, βιομιμητική και τεχνολογία!

Η ομορφιά των κυπριακών παραδόσεων που τόσο έντονα βιώνουμε αυτές τις μέρες, ιδιαίτερα όσοι καταγόμαστε από χωριά, προκάλεσε εδώ και χρόνια το ενδιαφέρον μου για ένα θέμα που κατά τη γνώμη μου έχει τη δική του ιδιαίτερη σημασία. Αναφέρομαι στο γεγονός ότι ενώ λίγο ή πολύ τα παραδοσιακά μας εθίμα, εδέσματα, ιστορικές, πολιτιστικές και θρησκευτικές παραδόσεις έχουν καταγραφεί - αποτυπωθεί και σε μεγάλο βαθμό έχει διασφα-

Του δρος Μιχάλη Ι. Λοϊζίδη

λιστεί η έστω και στα χαρτιά συνέχιση-διάδοσή τους, οι τεχνικές-εμπειρικές γνώσεις που από χιλιάδες χρόνια συσσωρεύτηκαν και μεταφέρονταν και εμπλουτίζονταν από γενιά σε γενιά αφήνονται να χαθούν. Ελάχιστα πλέον άτομα, και αυτά τα περισσότερα της τρίτης ηλικίας και κυρίως κάτοικοι της υπαίθρου, διατηρούν στο μυαλό τους τις πολύτιμες αυτές πληροφορίες για τους βέλτιστους τρόπους επίλυσης προβλημάτων καθημερινότητας, στις ιδιαίτερες συνθήκες της Κύπρου. Η γιαγιά μου είχε μάθει από τη δική της γιαγιά περί το 1920 να χρησιμοποιεί το κάρβουνο για την απόσμιση κλειστών χώρων. Πέρασαν τα χρόνια και όταν πια βγήκαν τα ψυγεία, η γιαγιά η Αναστασία έσπαζε με μία πέτρα δύο τρία κομμάτια κάρβουνο, τα έδενε σε μία ρούχνη μικρή σακούλα και τα έβαζε μέσα στο ψυγείο μας. Κάθε ένα δύο μήνες άλλαζε το κάρβουνο και το ψυγείο ή/και τα ντουλάπια μας παρέμεναν πάντα χωρίς μυρωδιές. Αυτή την πληροφορία-γνώση διερεύνησαν επιστήμονες προ τριών δεκαετιών, ανακάλυψαν τη ιδιότητα που έχει το κάρβουνο να προσροφά οσμές, βελτίωσαν αυτή την ιδιότητα και δημιούργησαν τον "ενεργό άνθρακα", ένα προϊόν που βρίσκεται σχεδόν σε κάθε φίλτρο που χρησιμοποιούμε, είτε για τον καθαρισμό του νερού είτε του αέρα.

Τι χρησιμοποιούσαμε παλιά για το πλύσιμο τών ρούχων και πώς διώχναμε τους δύσκολους λεκέδες; Πώς

κρατούσαμε μακριά από τα σπίτια μας τα φίδια και άλλα ανεπιθύμητα ζωντανά; Πώς λύνανε απλά προβλήματα υγείας, όπως ένα σκάθαρο στο χέρι; Πώς επιτυγχάνανε τη διατήρηση άνυδρων λαχανικών μέσα στο κατακαλόκαιρο; Πώς φτιάχνονταν οι δόμες χωρίς συνδετικό κονίαμα; Άλλα τέτοια παραδείγματα θα μπορούσαν να καλύψουν κάθε πεδίο της καθημερινότητάς μας, από τις παραδοσιακές μας ασχολίες της γεωργίας και κτηνοτροφίας, μέχρι "μυστικά" γιατροσόφια, όπως για παράδειγμα: Πώς γιατρευόταν ο κοκκίτης; Με το γάλα

της γαϊδούρας! Ή ότι το γκιούλι σε οινόπνευμα είναι το καλύτερο αντικουνουπικό! Μία πολύ νέα και καινοτόμος επιστήμη έχει αναπτυχθεί την τελευταία δεκαετία σε Πανεπιστήμιο του Καναδά. Το όνομά της από το αρχαίο ελληνικό βίος και μίμηση, βιομιμητική ή αλλιώς "biomimetics". Καταγράφουν παρατηρήσεις από τη φύση και τις "μιμούνται" για τη δημιουργία προϊόντων.

Το πιο γνωστό προϊόν βιομιμητικής είναι το velcro, το γνωστό σε όλους μας "αυτοκόλλητο", που μας έχει κάνει τη ζωή πιο εύκολη και το

οποίο εμπνεύστηκε ο δημιουργός του παρατηρώντας τους ταπεινούς "κολίτσιους".

Ένα άλλο παράδειγμα είναι η δημιουργία συνθετικού υλικού που χρησιμοποιείται στα νοσοκομεία ή και στα σπίτια και έχει την ιδιότητα απόλυτης προστασίας από παθογόνους μικροοργανισμούς! Το υλικό αυτό δημιουργήθηκε με τη μίμηση των ιδιοτήτων του δέρματος ενός είδους καρχαρία, πάνω στο οποίο δεν επικάθονται-επιβιώνουν μικροοργανισμοί! Τώρα που είστε στα χωριά σας λόγω Πάσχα, παρατηρήστε γύρω σας, συ-

ζητήστε με παλαιότερους και, αν εντοπίσετε κάποια τέτοια "καινοτομία" του παρελθόντος, επικοινωνήστε μαζί μας στο e-mail: coordination@akti.org.cy, με φάξ στο 22458486, ή στο τηλέφωνο 22458485. Το έχουμε στον νου εδώ και χρόνια, αλλά τώρα το φτιάχνουμε: είναι η Βάση Καλών Πρακτικών και Παραδοσιακής Τεχνολογίας που φτιάχνει η ΑΚΤΗ στο πλαίσιο του έργου Green Cluster.

Ίσως καταφέρουμε να φτιάξουμε όλοι μαζί αυτή την κιβωτό κυπριακής εφευρετικότητας και ευρεσιτεχνίας! Καλό Πάσχα!

ΖΩ! ...το μαγικό Πάσχα των χωριών μας!

Πάσχα για μένα, όπως και για πολλούς, σημαίνει Πάσχα στο χωριό! Και το χωριό μου είναι ο Κάθηκας: μυρωδιές και χρώματα και ήχοι... Συγκίνηση στις ακολουθίες. Ψάλλαμε τα εγκώμια χτες στον Επιτάφιο. Το Χριστός Ανέστη απόψε στη λαμπρατζιά! Μυρωδιές από φλαούνες και εμψασκίες, ψωμιά και γαλένα! Φωνές χαράς παιδιών και καμπάνες της Ευαγγελίστριας! Η μαγευρίτσα της μητέρας μου και τα πολύτιμα της λόγια. Η θεία η Χρυσή με τις ιστορίες της από τα χρόνια τα παλιά. Φούρνοι που καίνε γεμάτοι καλούδια, σουβλές μυρωδάτες λαχαριστές, παιχνίδια στην αυλή της εκκλησίας, βόλτες μέχρι και το Μούντικο, πάνω από τον Άβακα! Κουβέντες και γέλια με ξαδέλφια αγαπημένα, κρασί και ζιβανία - άραγε θα είναι καλό το κρασί του Ευριπίδη και του Στάθη; Ευλογημένο Πάσχα στο χωριό μου! Καλή Ανάσταση αναγνώστες μας!

ΞΑ

ΜΙΚΡΕΣ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

...στο φουντουκόδασος της Πιτσιλιάς!

Το Σάββατο 25 Απριλίου, όλοι στην Άλωνα. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού σε συνεργασία με το Δίκτυο Θεματικών Κέντρων Τροόδους, την Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης Τροόδους και την Κοινότητα Άλωνας διοργανώνουν μια πολύ ενδιαφέρουσα ημερίδα ενημέρωσης με θέμα τον Τουρισμό Υπαίθρου και το Φουντουκόδασος της Πιτσιλιάς! Βλέπουμε στο πρόγραμμα μεταξύ άλλων: εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων με θέμα το φουντούκι, Πολιτιστική και Γαστρονομική Περιήγηση στην Άλωνα και στο Φουντουκόδασος και λιχουδιές της Πιτσιλιάς στο εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου! Ακούγεται υπέροχο!

ΞΑ

